



ار دیپشت 1402 / گاهنامه / کد نسخه

مدیریت آموزش

مدیریت آموزش، عامل ارتقاء و پیشرفت

مدیریت "Management"

مهدیه پرخند

دانشجوی کارشناسی مدیریت آموزشی

مدیریت چیست؟

تاکنون تعریف واحد و ثابتی از واژه مدیریت که مورد قبول همگان باشد، صورت نگرفته‌است، بنابراین؛ صاحب نظران این عرصه‌ی بزرگ با توجه به هدف‌های گوناگون تعاریف متعددی از این واژه ارائه کرده‌اند. برای مثال:

۱- هنر انجام دادن کار به وسیله دیگران
۲-نجام دادن کار به وسیله ی افراد برای تحقق هدف های سازمان و اعضای آن.

۳- فرآیند برنامه ریزی، سازماندهی، رهبری و نظارت کار اعضای سازمان و استفاده از همه ی منابع موجود سازمانی برای تحقق هدف های مورد نظر سازمان و ...

اگر توجه کنیم متوجه میشویم که هریک از این تعاریف به یک جنبه‌ی خاص از کار و فعالیت مدیریت اشاره میکند و آن را در برمیگیرند.

ریشه واژه مدیریت:

واژه مدیریت را بیشتر با دو واژه‌ی Administration و Management می‌شناسیم که هر دو اصطلاحات مهم و کاربردی در علم مدیریت هستند و گاهی اوقات به اشتباه به جای یکدیگر به کار برده میشوند.

واژه Administration توسط "فایول" اولین بار وارد سیستم اجرایی شد و قبل از Management که توسط "تیلور" بیان شده، مطرح شده است.

از نظر معنی، مفاهیم، اجرا و اداره امور بیشتر متناسب با واژه Administration و مفهوم مدیریت نیز تناسب بیشتری با واژه Management دارد.

در فرهنگ مدیریت واژه Administration بیشتر مترادف با مدیریت در قلمرو دولتی و خدمات عمومی، فعالیت های مربوط به دفتر داری و امور اداری، فعالیت‌های مرتبط با مقررات، خط مشی ها و... است؛ واژه Management فعالیت یا فرآیندی است که باعث می‌شود فرد از تعداد فعالیت هایی که برای دستیابی به هدفی انجام می‌دهد؛ اطمینان پیدا کند. و در آخر مدیریت به زبان ساده یعنی:

ترکیبی از هنر و دانش. یعنی برای رسیدن به هدف مورد نظر چه کاری را باید انجام دهیم؟ در چه زمانی صورت میگیرد؟ و با چه منابعی انجام می‌شود؟ پاسخ به این سوالات برای آن است که بهینه‌ترین و موثرترین روش رسیدن به هدف را بوگزینیم.

سابقه دانش مدیریت:

مدیریت را میتوان شامل یک علم و هنر دانست که از زمان تشکیل جوامعی که در گذشته به وجود آمده‌اند، وجود داشته است و در طول زمان ها شکل ها و تغییرات زیادی را پشت سر گذاشته است. که با پیشرفت جوامع، گسترش اطلاعات، از فنون و تکنیک های پیچیده تری برخوردار شده است و به مرور به یکی از عمده ترین و مهم‌ترین ارکان جامعه برای پیشرفت تبدیل شده‌است.

به طور کلی سوابق تاریخی مدیریت به سه گروه تقسیم میشود:

۱-مدن های باستانی
۲-تمدن های قرون وسطی
۳-مدیریت در عرصه ی انقلاب صنعتی و پیشرفت آن
امروزه مدیریت به عنوان کار و حرفه ای، تلقی میشود که اشتغال در این زمینه نیازمند پیش آمدگی و آموزش است. به همین دلیل بسیاری از مدیران شاغل در این عرصه از طریق روش های گوناگون به کسب دانش و مهارت و یادگیری در این عرصه می‌پردازند.

کارکرد مدیریت:

فرآیند مدیریت برای رسیدن به هدف نقش مهم و تعیین کننده‌ای دارد. بر همین اساس به آن توجه زیادی می‌شود و اختلاف نظر در مورد آن موضوع وجود دارد.

به طور کلی اولین، مهم ترین و رایج‌ترین کارکرد مدیریت توسط"هانری فایول"ارائه شده است؛ که او پنج وظیفه اساسی‌را برای مدیریت تشخیص داده است که شامل برنامه ریزی، سازماندهی، فرماندهی، هماهنگی و کنترل می باشد. بعد از او صاحب نظران دیگری همین وظایف را با تغییرات مختصری تعریف کرده اند.

منیره محمدی زاده
دانشجوی کارشناسی مدیریت آموزشی

آموزش به چه معناست؟

آموزش فرآیند تسهیل و آسان کردن یادگیری یا کسب دانش، مهارت، اخلاق و عادت. هاست.

روش‌های آموزش دربرگیرنده:

تدریس، آموزش به صورت عملی، داستان گویی و بحث و پژوهش می‌باشد. هر تجربه ای که تأثیر شکل دهی بر نحوه ی اندیشه، عمل و احساس فرد داشته باشد؛ میتواند نوعی آموزش تلقی شود.

آموزش می تواند به صورت رسمی و غیررسمی نمایان شود. آموزش به صورت رسمی به طور کلی به مراحل زیر تقسیم می‌شود:

۱-پیش دبستانی(مهد کودک)
۲-دبستان
۳-دبیرستان
۴-دانشگاه
۵-کار آموزی

آموزش به صورت غیر رسمی در خانواده‌ها، جامعه، اجتماع و گروه ها صورت می‌پذیرد.

فلسفه آموزش:

فلسفه آموزش به بررسی اهداف و ماهیت آموزش و ابزارهای آن می‌پردازد و در ارتباط با(نظریه آموزش)است. نظریه آموزشی نوعی نظریه عملی است؛ که سعی می‌کند در روشن کردن تمامی جنبه های گوناگون(اعم از جنبه های سیاسی، اجتماعی، اخلاقی و...)کوشا باشد و فرد بتواند به بهترین نحو عمل کند. فلسفه آموزش، از نیمه دوم سده ی بیستم میلادی به بعد، به صورت یک شاخه مشخص از فلسفه شناخته شده و مورد بحث قرار گرفته‌است.

تعریف آموزش از نظر فیلسوفان:

جان دیویی می‌گوید آموزش تکرار تجربه هاست؛ به منظور اینکه معنای تجربه گسترش پیدا کند و برای هدایت و کنترل تجربیات بعدی، فرد عمل مناسب تری را برگزیند.

همچنین ژان ژاک روسو می‌گوید آموزش، هنر یا فنی است که به صورت راهنمایی یا حمایت استعداد های فراگیر و بارعایت قوانین رشد طبیعی و با همکاری خود او، برای زیستن تحقق می‌پذیرد.

آموزش در جوامع قدیم:

در جوامع ابتدایی، آموزش محدود به انتقال فرهنگ بود و هدف آن، پرورش فرزندان

آموزش "Education"

صاحب امتیاز: دکتر حسین حسینی
مدیر مسئول: نازنین دهستانی
سردبیران: فائزه خانی، نازنین دهستانی
معاون سردبیر: فائزه نوروزی
جانشین سردبیر: مهدی صمصامی
ویراستار: مهدی صمصامی
صفحه آرا: فائزه خانی

به‌طوری بوده است که بتوانند اعضای شایسته‌ای برای گروه و قبیله شان باشند.

آموزش در ایران باستان:

از ویژگی های عمده‌ی تمدن ایران باستان که می توان به اشاره کرد:

تاکید بر توانایی های فیزیکی و بدنی، مذهب فعال زرتشتی و اخلاقیات را مثال زد؛ که در زمان کوروش و جانشینانش، آموزش تحت تاثیر اخلاقیات زرتشتی قرار گرفته‌بود. چهار طبقه اجتماعی نیازهایشان را توسط آموزش برطرف می‌کردند:

روحانیون، جنگجوها، کشاورزان، بازرگانان. از بزرگترین دستاورد آن دوران می‌توان به تاسیس دانشگاه جندی شاپور اشاره کرد که تاثیر بسیار زیادی در آموزش به شکل نوین و پیشرفته داشته است.

آموزش در دنیای اسلام:

سیستم آموزش اسلامی در ابتدا، تاکید زیادی بر روی فنون و امور عملی داشتند مانند: توسعه سیستم های آبیاری، تولید محصولات چرمی و تولید کاغذ؛ بعد از آن به تدریج علاقه به علوم مذهبی به صورت عمده ای جای علوم دیگر را گرفت.

آموزش مدرن در ایران:

شروع آموزش به شکل نوین در ایران، با تاسیس مدرسه‌ی دارالفنون به همت امیرکبیر بود. در این مدرسه علومى مانند علوم فنى، علوم طبیعى و همچنین علوم انسانی تدریس می‌شد. این علوم باعث ترجمه آثار قابل توجهی از زبان اروپایی به فارسی شد پ این کار تاثیر بسیار زیادی در پیشرفت در زمینه آموزش را بر عهده گرفت و باعث شد آموزش به نحوه جدیدی آغاز شود.

آموزش تطبیقی:

آموزش تطبیقی را می‌بایست؛ یک نظام تحقیقی دانست، چرا که به منظور رسیدن به شناخت جدید در زمینه عملی و تئوری از طریق مقایسه دو یا چند سیستم تربیتی در کشورها و مناطق گوناگون یاری می‌دهد. در آموزش تطبیقی، باید از تقلید کورکورانه پرهیز شود و در مقابل آن به گزینش منطقی و عاقلانه از نظام آموزش و پرورش سایر ملت ها دست پیدا کرد که این کار در نتیجه باعث افزایش معلومات می‌شود.

از اهداف پژوهش های تطبیقی در آموزش می‌توان به برنامه ریزی، شناسایی پیشرفت‌ها و نوآوری‌ها در حوزه آموزش دیگر کشورها و... اشاره کرد.



تاریخچه مدیریت آموزشی

فائزه نوروزی

دانشجوی کارشناسی مدیریت آموزشی

مدیریت آموزشی قبل از قرن بیستم به عنوان علمی جداگانه و ماهیتی مستقل مطرح نبوده است، ولی با توسعه نظام های تعلیم و تربیت ضرورت به وجود آمدن مدیریت آموزشی هر روز بیشتر از قبل احساس شد و باعث به وجود آمدن آن شد.

تاریخچه مدیریت آموزشی را می توان به چهار مرحله تقسیم کرد:

۱-از آغاز قرن بیستم تا حدود ۱۹۳۰ میلادی. که در اینجا مدیریت مبتنی بر مکتب آرایى و سودمندی بوده است که خود متأثر از مدیریت کلاسیک و علمی تیلورسم است.

۲-از سال ۱۹۳۰ تا ۱۹۵۰ میلادی. مدیریت مبتنی بر نظریه ی دموکراسی و رویکرد روابط انسانی بوده است.

۳-از حدود سال ۱۹۵۰ تا ۱۹۷۰ میلادی. مدیریت آموزشی مبتنی بر نظریه مدیریت به شیوه رفتاری بود، یعنی مدیریتی که به روابط اجتماعی با تلفیق متوازن روابط رسمی سازمانی و روابط دوستانه غیر رسمی سازمانی توجه خاصی داشت.

۴-از حدود ۱۹۷۰ میلادی تاکنون، مدیریت آموزشی بیشتر بر تئوری های علمی مدیریت و نتایج تحقیقات تجربی در زمینه ی تاثیر توجه به روابط انسانی و علوم رفتاری و نگرش سیستمی مبتنی است. که در این عصر تمام توجه مدیریت آموزشی در مورد تعامل و تاثیر و تائر در روابط انسانی معطوف گردیده است تا آن حد که بعضی مدیریت آموزشی را یک مهارت در برقراری روابط انسانی دانسته اند.

مدیریت آموزش

مدیریت آموزش، عامل ارتقاء و پیشرفت

مدیریت آموزشی، رهبری و نوآوری

فاطمه رحیمی رتکی

دانشجوی کارشناسی مدیریت آموزشی

مدیریت آموزشی چیست؟

بهره‌وری فردی و سازمانی را افزایش دهند.

وظایف در مدیریت آموزشی:

مدیران آموزشی علاوه بر پیگیری وظایفی مانند: برنامه ریزی، سازماندهی، نظارت و کنترل، انگیزش، ارتباطات هدایت و تصمیم‌گیری وظیفه دارند و به کیفیت امر آموزش و یادگیری توجه خاص دارند. مدیران آموزشی باید توجه داشته باشند، که ساختار سازمانی، وسایل و تجهیزات آموزشی و فضای سازمانی، امکانات و تسهیلاتی هستند که برای آموزش بهتر می‌توان آنها را در اختیار گرفت.

اهمیت و ضرورت:

تربیت کارشناس ارشد مدیریت آموزشی با رویکرد آموزش سازمانی با توجه به اهداف این برنامه حائز اهمیت بوده و دلایل زیر ضرورت آن را بهتر مشخص میکند:

۱- سیستم رفتاری (فرد، گروه، سازمان غیررسمی و...)

۲- سیستم‌ساختاری (ساختار سازمانی، اهداف رسمی، مقررات، سازمان رسمی و...)

۳- سیستم تکنولوژیک (فرایندها و روش‌های تولید ستاندها، تجهیزات و...)

۴- سیستم محیطی (مشتریان و ارباب رجوع، رقیبان، جامعه، دولت، تأمین کنندگان منابع و...)

کارکرد مدیریت آموزشی:

کارکردهای مدیریت آموزشی؛ شامل برنامه‌ریزی، سازماندهی، رهبری و کنترل در سازمان‌های آموزشی است.

در این رشته، تمرکز رویکرد فرا رشته‌ای رفتاری، بر کاربرد آموخته‌های محیط‌های آموزشی در محیط‌های کاری است که؛ بیشترین تناسب را با رسالت‌های مدیریت آموزش سازمانی دارد؛ چرا که آموزش سازمانی زمانی اثربخش قلمداد می‌شود که؛ فراگیران با انتقال یادگیری به محیط کاری



فائزه خانی
دانشجوی کارشناسی مدیریت آموزشی

ارزشیابی آموزشی به چه معناست:

ارزشیابی آموزشی را می‌توان یکی از مهم‌ترین و پیچیده‌ترین جنبه‌های فرآیند مدیریت آموزشی در سازمان‌ها پیشرفته و نوین دانست. ارزشیابی را می‌توان به معنای مدیریت و نزدیک شدن به اهداف سازمان معنا کرد. ارزشیابی در سیستم‌های آموزش سازمانی، اطلاعات را نسبت به فرآیند عملکرد در سازمان‌ها، افراد، اهداف و برنامه‌ریزی‌های انجام شده افزایش می‌دهد و میزان موفقیت، اثربخشی یا غیر موثر بودن و کارایی‌ناداشتن آن‌ها را مشخص می‌کند.

ارزشیابی آموزشی چه چیزی را نشان می‌دهد:

ارزشیابی آموزشی نشان‌دهنده‌ی این موضوع است که فرآیند آموزشی تا چه میزانی به اهداف تعیین شده از پیش نزدیک شده است؟ و آیا اهداف و برنامه‌های آموزشی، کارایی و اثربخشی دارند لازم خود را دارا هستند یا خیر؟

ارزشیابی در سازمان‌ها:

ارزشیابی در سازمان‌های آموزشی یک رویکرد در نظام آموزشی است که باید به طور مرحله‌ای و مداوم از رشد، شناخت، دانش، مهارت و فنون فراگرفته‌با فراگیران صورت پذیرد.

مسائل آموزشی در سازمان‌ها به ارزشیابی خاصی نیاز دارد و آشنایی با دانش و نحوه‌ی اجرای ارزشیابی، از شرایط مدیریت بوده، و شاخصی است تا بتواند درجه‌ی موفقیت نظام آموزشی را در رسیدن به اهداف آن نشان‌دهد. مدیران باید در ایفای نقش ارزشیابی چهار زمینه را با هم در نظر بگیرند. این چهار زمینه عبارتند از:

۱- برنامه‌ها

۲- جریان گردش امور

۳- عملکرد

۴- کارکنان



راه‌حلی برای ارزیابی در آموزش سازمان‌ها

فرآیندی برای طراحی و اجرا و ارزشیابی:

کیریک پاتریک الگویی ده گامی برای طراحی، اجرا و ارزشیابی برنامه آموزشی را مورد توجه قرار می‌دهد. گام‌های پیشنهادی کیریک پاتریک برای طراحی، اجرا و ارزشیابی دوره آموزشی به ده گام تقسیم بندی می‌شود:

گام اول- تعیین نیازها

گام دوم- تنظیم اهداف

گام سوم- تدارک محتوا

گام چهارم- گزینش مخاطبان

گام پنجم- تعیین بهترین برنامه زمان بندی

گام ششم- انتخاب تسهیلات مناسب

گام هفتم- انتخاب مربیان و استادان شایسته

گام هشتم- انتخاب و آماده‌سازی ابزار دیداری و شنیداری

گام نهم- هماهنگ‌سازی برنامه‌ی آموزشی برای اجرا

گام دهم- ارزشیابی برنامه‌ی آموزشی

مزایا و کارکردهای ارزشیابی آموزشی:

با ارزشیابی در سازمان‌ها می‌توانیم به اهدافی دست یابیم که ما را به عنوان یک مدیر موفق در جهت رسیدن به اهداف و الاثر و همچنین پیشرفت و کسب تجربه بیشتر کمک می‌کند.

برخی از این مزایا عبارت‌اند از:

۱- تعیین نیازمندی‌ها در آموزش

۲- ارزشیابی از دستاوردهای به دست آمده در آموزش

۳- کمک کردن به تصمیم‌گیری‌های مدیریتی و کسب تجربه

۴- بازخورد گرفتن از دیگران و شناخت نقاط قوت و ضعف خود به عنوان یک مدیر

ارزشیابی در سازمان‌ها و مدیریت درست یکی از موثرترین کارهای یک مدیر موفق می‌باشد که می‌تواند به مدیر در جهت رسیدن به اهداف خود کمک ویژه‌ای بکند و باعث موفقیت و پیشرفت و ارتقا شود.



فائزه نوروزی

دانشجوی رشته مدیریت آموزشی

سلام من فائزه نوروزی هستم دانشجوی ترم دوم رشته مدیریت آموزشی از دانشگاه یزد.

همین الان که اسم رشته‌ی من رو خونیدین چه چیزی به ذهنتون رسید؟ شاید با خودتون فکر کنید که رشته مدیریت آموزشی یعنی چی؟ یا چه حیثه‌ی شغلی رو در بر می‌گیره؟ من بهتون حق میدم چون رشته‌ی ما رشته‌ای هست که تازه در مقطع کارشناسی معرفی شده و عده‌ی زیادی از دانش‌آموزان و دانشجویان اطلاعی درموردش ندارند.

اما قصد من اینه تا همین سوالاتی رو که براتون پیش اومده جواب بدم و یه معرفی کوچکی از رشته براتون داشته باشم؛ صادقانه بخوام بگم خیلی دنبال مطلب برای اینکار بودم اما یه لحظه به ذهنم رسید که با مصاحبه از یکی از افرادی که این رشته رو خوندن و فارغ‌التحصیل شدن رشته رو براتون معرفی کنم تا هم با این کار رشته‌ی خودم رو معرفی کنم و هم از تجربیات ایشان استفاده کنیم و بیشتر با این رشته آشنا بشیم. لازمه این موضوع رو هم خدمتون بیان کنم که ایشان یکی از فارغ‌التحصیلان رشته‌ی مدیریت آموزشی از دانشگاه شهید بهشتی استان تهران هستند؛ در حال حاضر به عنوان مدیر یکی از مدارس کشور فعالیت می‌کنند، و برای این کار لطف کردند چند دقیقه‌ای از وقت خودشون رو در اختیار من گذاشتند.

سوالاتی که من از ایشان پرسیدم رو اینجا مطرح میکنم چرا که ممکنه برای شما هم پیش بیاد:

۱- یک تعریف کلی از رشته مدیریت آموزشی را بیان کنید.

۲- ویژگی‌های برجسته رشته‌ی مدیریت آموزشی چیست؟

۳- اهداف این رشته چیست و چه کارکردهایی را شامل می‌شود؟

۴- تاریخچه‌ی کوتاهی از مدیریت آموزشی را بازگو کنید.

۵- به نظر شما ویژگی یک مدیر کارآمد چیست، و چگونه باید در فضای آموزشی رفتار کند؟

۶- سیستم‌های موجود در رشته مدیریت آموزشی چیست و تفکر سیستمی چه چیزهایی را در بر می‌گیرد؟

۷- سرفصل‌های رشته‌ی مدیریت آموزشی چیست؟

۸- راهکارهای شما برای مدیریت آموزشی نوین در یک سازمان چیست؟

۹- از نظر شما چه چیزی را باید در مورد یک معلم یا یک مدیر آموزشی بدانیم و آن را رعایت کنیم؟

امیدوارم که با گوش کردن به این پاسخ‌ها تا حدودی رشته‌ی من براتون معرفی کرده باشم.

